

Funded by
the European Union

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

เพื่อนำสู่ปฏิบัติการเตรียมความพร้อม
ปรับตัว รับมือ ของชุมชนและเมือง
ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม
โดยประชาชนและระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง
พื้นที่ภาคใต้ (จังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล)
โครงการประชาสังคมร่วมแรงเพื่อเปลี่ยนแปลงเมือง
สนับสนุนโดยสหภาพยุโรป

สถานการณ์ในพื้นที่

เมืองหลักของภาคใต้ กำลังเผชิญปัญหาจากการพัฒนาเมืองอย่างรวดเร็ว ทั้งจากปัจจัยขับเคลื่อนในพื้นที่และจากปัจจัยขับเคลื่อนระดับภูมิภาค อาทิ การส่งเสริมการท่องเที่ยว การขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมจากนโยบายกำหนดพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ หรือ *Southern Economic Corridor (SEC)* เกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและกายภาพ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่คำนึงถึงระบบนิเวศ พื้นที่ชุ่มน้ำถูกทำลาย เปลี่ยนเส้นทางไหลของน้ำ เกิดธุรกิจบ้านเช่าและโรงแรมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งทำให้การย้ายถิ่นของประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งแรงงานนอกพื้นที่ และแรงงานต่างด้าวต่างถิ่น เกิดการทับซ้อนระหว่างชุมชนใหม่และชุมชนเดิมกลายเป็นชุมชนแออัดคนจนเมืองในที่ดินของรัฐ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบแรงงานรายวัน มีอาชีพและรายได้ไม่แน่นอน อีกทั้งยังขาดต้นทุนทางสังคม สิทธิในการเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐานและการช่วยเหลือในช่วงเกิดภัยพิบัติ ขาดการเข้าถึงระบบโครงสร้างพื้นฐาน น้ำสะอาด ไฟฟ้า และที่อยู่อาศัย อีกทั้งยังได้รับผลกระทบเชิงลบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ขนาดใหญ่ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเมืองในปัจจุบันนั้นกำลังสร้างความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมของคนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ปัญหาเร่งด่วนและสำคัญที่ทุกเมืองต้องเผชิญคือ ปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จากความผันผวนไม่แน่นอน ไม่สามารถคาดการณ์ได้ เหตุการณ์สภาพอากาศรุนแรงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลต่อการเตรียมการและการวางแผนตัดสินใจที่ทำได้ยากมากขึ้น ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อและซ้ำเติมปัญหาทางด้านน้ำที่แต่ละพื้นที่กำลังเผชิญให้ทวีความรุนแรงมากขึ้นไปอีก ในขณะที่ภาคประชาสังคมหรือกลุ่มเปราะบางต่างๆ ยังขาดบทบาทและการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ของเมือง โดยเฉพาะการวางแผนพัฒนาและการบริหารจัดการกับความเสี่ยงจากภัยพิบัติและการวางแผนปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเมืองร่วมกับหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ ส่งผลให้การบริหารจัดการเมืองต้องเผชิญกับปัญหาหลายด้านที่สำคัญและสลับซับซ้อน ทั้งทางด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวิถีปฏิบัติ และด้านการปกครอง

โครงการประชาสังคมร่วมแรงเพื่อเปลี่ยนแปลงเมือง (โครงการ SUCCESS) ได้ดำเนินการสร้างการเตรียมความพร้อมของชุมชนและเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในภาคใต้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 จนถึง พ.ศ.2567 โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สถานการณ์การกลายเป็นเมืองและการเปลี่ยนแปลงของเมืองจากอดีตสู่ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตและดำเนินการศึกษาประเมินความเปราะบางโดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อทำความเข้าใจสาเหตุที่แท้จริงของความเปราะบางของเมือง ชุมชน และกลุ่มคนที่อยู่ในพื้นที่ รวมถึงประเด็นปัญหาสำคัญซึ่งเป็นความต้องการอย่างแท้จริงของกลุ่มคนในพื้นที่ที่จำเป็นต้องเร่งนำไปสู่การวางแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการปรับตัวและเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงระดับชุมชน

โดยได้ดำเนินการนำแผนดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติผ่านการดำเนินโครงการนำร่อง ประกอบไปด้วย 6 เมือง ในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ได้แก่ เมืองควนลัง เมืองพะตง เมืองบ่อยาง เมืองปาดังเบซาร์ เมืองโตนดด้วน และเมืองละงู พร้อมดำเนินการขับเคลื่อนให้เกิดการผลักดันไปสู่การเปลี่ยนแปลงระดับนโยบาย โดยอาศัยองค์ความรู้ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ผ่านการบูรณาการแผนระดับชุมชนเข้าสู่นโยบายท้องถิ่น

สรุปประเด็นปัญหาและความเปราะบางของชุมชนที่สำคัญ

1. เมืองควนลัง

- (1) ได้รับผลกระทบจาก คลอง 1 ซ.ร.1 ซึ่งเป็นคลองระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพสูงในการระบายน้ำ ส่งผลให้เกิดปัญหาการดูดซับน้ำผิวดินลงคลองอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดภาวะน้ำแล้งในการอุปโภคและบริโภคค่อนข้างรุนแรง กระทบการเกษตรในชุมชน
- (2) ขาดแผนงาน หรือนโยบายในการเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัว รับมือเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและแผนการจัดการน้ำระยะยาว รวมถึงการทำงานของระบบราชการยังเน้นตั้งรับกับปัญหามากกว่าเชิงรุก
- (3) กลุ่มเปราะบางขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนในการบริหารจัดการน้ำ

2. ชุมชนบ้านหลุมุม เมืองพะตง

- (1) เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีการขยายตัวของบ้านเช่า การถมที่สร้าง หมู่บ้านจัดสรร ทิศทางการไหลของน้ำ เปลี่ยนไป พื้นที่รองรับน้ำเปลี่ยนเส้นทางน้ำ แคลบลง ประกอบกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทำให้เกิด **ปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน** จากรูปแบบฝนที่ตก แอ่อยู่กับที่
- (2) แรงงานต่างด้าว ต่างถิ่น ประชากรแฝง ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการรับบริการขั้น พื้นฐาน ทั้งสิทธิในการรักษาพยาบาล สิทธิ ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากภัยพิบัติ สิทธิในการร่วมวางแผนตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง กับการดำรงชีวิต นอกจากนี้ กลุ่มคนที่อาศัย ตามแนวรางรถไฟ ต้องเผชิญกับปัญหาการใช้ ไฟพวงทำให้ค่าไฟต่อเดือนสูงกว่าปกติ (500- 1,000 บาท)
- (3) รูปแบบของการฝนตกมีการเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนเป็นตกหนักเป็นบริเวณแคบ ฝนตก 1-2 ชั่วโมง **ส่งผลให้น้ำท่วมและ ระบายไม่ทัน** ประกอบกับปัญหาการทิ้งขยะ อุดตันทางระบายน้ำจากบ้านเช่า (ประมาณ ร้อยละ 60 ของที่อยู่อาศัยทั้งหมด) และ หมู่บ้านจัดสรร

3. ชุมชนบ่ออย่าง ชุมชนแหลมสนอ่อน เมืองสงขลา

- (1) เป็นชุมชนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่อยู่อาศัย โดยอาศัยอยู่ในที่ดินของธนารักษ์ การรถไฟ การเจ้าท่า ที่ดินวัดและเอกชน เป็นชุมชนแออัด สภาพแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะ ขาดระบบสาธารณูปโภคที่เหมาะสม ขาดความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และขาดทุนทรัพย์ในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ทนทานต่อภัยพิบัติ
- (2) กลุ่มคนหาเช้ากินค่ำ แรงงานรายวัน คนต่างด้าว ต่างถิ่น ที่เข้ามาเป็นแรงงานนอกระบบ เป็นประชากรแฝง **เผชิญปัญหาความไม่แน่นอนของอาชีพและรายได้ เมื่อต้องเผชิญภัยพิบัติต้องหยุดงาน ไม่สามารถทำงานได้ ขาดรายได้ ไม่มีเงินออมสำรองไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน**
- (3) **ชุมชนเข้าไม่ถึงสิทธิการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติ**

4. เมืองปาดังเบซาร์

- (1) เป็นเมืองหน้าด่าน เมืองชายแดน ต้องเผชิญกับปัญหาระบบขนส่ง มีการขยายตัวและเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่โครงสร้างของถนนยังคงเดิม ทำให้เกิดการแออัดของจำนวนรถบรรทุกทำให้เกิดมลพิษสะสมในพื้นที่หนาแน่น ส่งผลต่อการเดินทาง สุขภาพร่างกาย และจิตใจ

5. เมืองโตบุด่วน

(1) จากการขยายตัวของเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ในขณะที่ปัญหาหลักของพื้นที่คือ **ปัญหาภัยแล้งที่ส่งผลกระทบต่อรุนแรงกับชุมชน** ซึ่งเกิดภาวะแล้งยาวนาน ฤดูร้อนยาวนานกว่าเดิม ทั้งช่วงไม่ตกตามฤดูกาล

(2) **กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้สูงอายุ** บางครอบครัวเข้าไม่ถึงแหล่งน้ำดื่มสะอาดที่เพียงพอในการ

บริโภคช่วงวิกฤต ระบบโครงสร้างพื้นฐานมีรองรับไม่เพียงพอ มีปัญหาเกี่ยวกับระบบน้ำ คุณภาพน้ำไม่สะอาด ในการใช้อุปโภคบริโภค ระบบประปาชำรุด ระบบไฟฟ้าไม่สามารถใช้ได้ รวมถึงไม่มีอาหารที่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีการวางแผนเตรียมความพร้อมไว้ล่วงหน้า

(3) **เกิดความขัดแย้งและแย่งชิงทรัพยากรน้ำ** ระหว่างผู้ประกอบการโรงแรมและรีสอร์ทกับชุมชน **ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางโดยตรง**

6. เมืองละพู่ จังหวัดสตูล

(1) จากเมืองที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ อาทิ **ป่าชายเลน ป่าสงวนแห่งชาติ ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาเมืองอย่างรวดเร็ว** ทั้งนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน มีการถมที่สร้างถนน ที่อยู่อาศัย ถมแก้มลิงตามธรรมชาติ ถมทางน้ำเดิม **น้ำท่วมขังมากขึ้น คลองตันเขิน ป่าต้นน้ำลดลง** ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมและภัยพิบัติเพิ่มมากขึ้น อาทิ **น้ำท่วมจากการระบายไม่ทัน ภาวะแล้งยาวนาน น้ำแล้ง น้ำกร่อย** กระทบต่อวิถีชีวิตและเพิ่มค่าใช้จ่าย การซื้อน้ำอุปโภคบริโภค

(2) **ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำคลองล่งถูกทำลาย** ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวมานี รวมถึงสัตว์พื้นถิ่น มีจำนวนลดลงใกล้สูญพันธุ์ อาทิ **เต่ากระอาน หอยบั้งบั้ง ต้นลำพู หิงห้อย**

ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อนำสู่ปฏิบัติการเตรียมความพร้อม ปรับตัวรับมือของชุมชนและเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเป็นธรรม และเท่าเทียมโดยประชาชนและระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง พื้นที่ภาคใต้

ข้อเสนอเชิงนโยบาย มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิถีชีวิตให้อยู่รอดได้กับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น มีแผนนโยบายในการพัฒนาเมืองที่เหมาะสม สามารถเตรียมพร้อมเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยการเปลี่ยนวิถีปฏิบัติและนโยบายที่กำกับดูแล

โดยใช้แนวคิดสำคัญคือ การจัดการพื้นที่ระดับเมืองบนฐานภูมินิเวศ ส่งเสริมบทบาทของท้องถิ่น สร้างการมีส่วนร่วม เตรียมความพร้อม ลดความเปราะบางของชุมชน และนำปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความผันผวนไม่แน่นอนและคาดการณ์ได้ยากไปวิเคราะห์ เพื่อประกอบในการจัดทำนโยบายและแผนการพัฒนาในระดับต่าง ๆ โดยให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ นำไปสู่การรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติรูปแบบต่างๆ พร้อมทั้งรักษาระบบนิเวศให้สมดุล เพื่อให้สามารถรับมือและดำรงชีวิตอยู่ได้

1 ข้อเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- พัฒนากลไกการขับเคลื่อนการทำงานระดับท้องถิ่น** เพื่อให้เกิดการบูรณาการกลไกการบริหารจัดการน้ำและการจัดการภัยพิบัติ ร่วมกันระดับเมืองตามฐานภูมินิเวศลุ่มน้ำ (ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ) เพื่อทบทวนและปรับวิถีปฏิบัติในการเตรียมพร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้มีความเหมาะสม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาเมืองและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ทบทวนนโยบายและแผนพัฒนาเมือง** โดยจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเมืองที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และให้ความสำคัญกับ พรบ.ผังเมืองให้สามารถควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการพัฒนาที่เหมาะสม
- บรรจุองค์ความรู้และนำปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่น พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้พร้อมรับมือกับองค์ความรู้ใหม่ๆ
- ส่งเสริมบทบาทและการรวมกลุ่มของชุมชน** โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางโดยสนับสนุนการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร การมีส่วนร่วม รวมถึงการเก็บรวบรวมฐานข้อมูลชุมชน อาทิ ข้อมูลความเสี่ยงระดับชุมชน จัดทำระบบข้อมูลกลุ่มเปราะบางที่มีความถูกต้องชัดเจน โดยกระบวนการวิทยาศาสตร์พลเมือง ที่อาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสนับสนุนจากภาควิชาการ

ข้อเสนอเชิงองค์กร และการสร้างความร่วมมือ ในการทำงานร่วมกัน

- (1) ศูนย์อุตุวิทยามาตรภาคใต้ เสริมสร้างองค์ความรู้ พัฒนาระบบเตือนภัยให้กับกลุ่มเปราะบาง อาทิ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ป่วยติดเตียง กลุ่มเกษตรกร สร้างเครือข่ายเตือนภัยในชุมชน จากข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อลดผลกระทบจากอุทกภัย วาตภัย ภาวะอากาศร้อนแล้ง การกัดเซาะชายฝั่ง
- (2) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมทางหลวง เทศบาลที่เกี่ยวข้อง ทบพวนการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและการตั้งถิ่นฐาน ที่สมดุลระหว่างการพัฒนาและการรักษาระบบนิเวศ อาทิ ปรับปรุงผังเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและมีการกำหนดพื้นที่สีเขียว พื้นที่น้ำท่วม และพื้นที่ห้ามก่อสร้าง ทบพวนการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเก่าให้สามารถรองรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระยะยาว อาทิ ปรับปรุงระบบระบายน้ำให้รองรับกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของฝนและการเปลี่ยนแปลงเมืองและสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางระบายน้ำ
- (3) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานประกันหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมสิทธิที่เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของกลุ่มเปราะบาง ทั้งพลเมืองเชิงพื้นที่และพลเมืองเชิงเชื้อชาติ โดยเฉพาะด้านที่อยู่อาศัย อาหาร สุขภาพ และลดความเปราะบางในชุมชน สร้างความเท่าเทียม เป็นธรรม และยุติธรรม ตรวจสอบการใช้อำนาจ และให้ข้อเสนอแนะกับองค์กรที่ดำเนินงานแผนงานโครงการ ในการแก้ปัญหาแต่ละมิติสิทธิชุมชน
- (4) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ศูนย์วิจัยภัยพิบัติทางธรรมชาติภาคใต้ จัดทำและเผยแพร่องค์ความรู้และร่วมสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งดำเนินการในการสร้างพื้นที่รูปธรรมและนวัตกรรมที่เตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ช่วยประสานกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง
- (5) กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทบพวนบทบาทที่เกี่ยวข้องและมาตรการที่นำมาใช้แก้ปัญหารับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชน
 - ➔ มาตรการด้านสิ่งก่อสร้างสามารถแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่? หรือสร้างปัญหาใหม่
 - ➔ สร้างกลไกในการแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับความเป็นจริงกับระบบนิเวศ
 - ➔ กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนมากกว่าพลเมืองเชิงพื้นที่
- (6) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ควรทำหน้าที่เป็น ผู้เชื่อมประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคประชาสังคม เอกชน และกลุ่มเปราะบางให้เข้าถึงในเรื่องข้อมูล กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่จะเข้ามาว่าจะกระทบต่อภาคส่วนอื่น ๆ อย่างไร
- (7) ศูนย์อุตุวิทยามาตรภาคใต้ สำนักงานชลประทานที่ 16 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 5 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรที่ 5 สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 12 สร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกันและสร้างพื้นที่ปฏิบัติการร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเครื่องมือเทคนิค กระบวนการและองค์ความรู้ นำไปใช้วิเคราะห์เพื่อปรับระบบการทำงาน โดยสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการ
 - ➔ การปรับปรุงผังเมืองหรือร่วมกันทำผังชุมชน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม
 - ➔ บูรณาการแผนการจัดการลุ่มน้ำย่อย โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากชุมชนทุกกลุ่มน้ำ

3

ข้อเสนอต่อภาควิชาการ

- (1) **สร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ**เกี่ยวกับประเด็นสำคัญ อาทิ ความเชื่อมโยงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับแนวทางพัฒนาเมือง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการสร้างการเตรียมความพร้อมรับมือ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ **อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม** โดยให้คน ชุมชน กลุ่มคนและกลุ่มเปราะบาง และระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง อาทิ แนวทางการใช้มาตรการสิ่งก่อสร้าง เพื่อแก้ปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ต้องปรับเปลี่ยนสู่มาตรการและแนวทางโดยอาศัยระบบนิเวศเป็นฐาน
- (2) **สนับสนุนด้านวิชาการให้กับภาคประชาสังคม** เพื่อเสริมศักยภาพของภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลวิทยาศาสตร์หรืองานวิจัย โดยใช้กระบวนการวิทยาศาสตร์พลเมือง **เพื่อให้ชุมชนสามารถนำความรู้มาใช้ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านนโยบายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

4

ข้อเสนอต่อภาคประชาสังคม

- (1) **ขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม** เพื่อสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา มีความรับผิดชอบต่อนองต่อสังคม สร้างมาตรการทางสังคมให้เกิดกิจการร่วม
- (2) **สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนผ่านกระบวนการธรรมนูญหรือกติกาหรือข้อตกลงในระดับภูมินิเวศ** (ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ) เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสม

5

ข้อเสนอต่อสื่อสารมวลชน

- (1) **ส่งเสริมการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูล** ด้านการสร้างการเตรียมความพร้อมรับมือ ปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่าง **เท่าเทียมและเป็นธรรม** โดยให้คน ชุมชน กลุ่มคน และกลุ่มเปราะบาง และระบบนิเวศเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งตัวอย่างพื้นที่รูปธรรมหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง ด้านการเตรียมพร้อมและรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้กับประชาชน **ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย** และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ตนเองได้
- (2) **เสริมสร้างรูปแบบการสื่อสารอย่างหลากหลาย** ให้ประชาชนได้เข้าถึงความรู้ เช่น หนังสือ คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก สื่อผ่านโซเชียลมีเดีย เพื่อให้คนเข้าใจประเด็นปัญหาได้ง่าย และใช้ภาษาถิ่นเพื่อ **ให้เข้าถึงคนในชุมชน** โดยเลือกสื่อให้สอดคล้องกับแต่ละช่วงวัย
- (3) **ปรับปรุงและเสริมสร้างช่องทางการสื่อสาร** ให้มีความสำคัญกับประเด็นทางสังคมที่ถูกมองข้าม เช่น ผลกระทบที่ชุมชนจะได้รับ และสื่อสารข้อมูลวิทยาศาสตร์จากงานวิจัย

คำสงวนสิทธิ์: เอกสารเผยแพร่โครงการ SUCCESS จัดทำขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากสหภาพยุโรป ซึ่งทีมงานโครงการ SUCCESS มีหน้าที่รับผิดชอบเนื้อหาทั้งหมด โดยเนื้อหาดังกล่าวไม่จำเป็นต้องสะท้อนมุมมองของสหภาพยุโรป